

MORE THAN A WOMAN

Eerder verschenen van Caitlin Moran bij Nijgh & Van Ditmar:

How to Be a Woman (2012)

Moranthologie (2013)

Bouwpakket van een meisje (2014)

Caitlin Moran
More Than a Woman

Vertaald door Petra C. van der Eerden

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam

Hoofdstuk 13: Nora Ephron – *Wat baal ik van mijn bals (I Feel Bad About My Neck)* komt uit *Koop nooit een rode jas* (2013, LINDA.boeken, essay vertaald door Christine Elion).

www.nijghenvanditmar.nl
www.caitlinmoran.co.uk

Copyright © Caitlin Moran, 2020
Copyright Nederlandse vertaling © Petra C. van der Eerden /
Nijgh & Van Ditmar 2021
Oorspronkelijke titel *More Than a Woman*
Ebury Press, The Random House Group, Londen
Foto auteur Alex Lake
Omslag Paul Pollmann
Omslagbeeld Alex Lake
Typografie Perfect Service
NUR 320 / ISBN 978 90 388 1016 4

*Voor Sal, Loz en Nadia – Team Tiet. De wind onder mijn kipfilets.
Alleen bestaan die kipfilets niet. Zie: Hoofdstuk 5.*

Inhoud

Proloog: September 2010 9

Hoofdstuk 1

07:00 uur: Het uur van 'De Lijst' 21

Hoofdstuk 2

08:00 uur: Het uur van Huwelijkse Seks 29

Hoofdstuk 3

09:00 uur: Het uur van Peinzen over een Goed Huwelijk 44

Hoofdstuk 4

10:00 uur: Het uur van Vulva's 63

Hoofdstuk 5

11:00 uur: Het uur van Acceptatie van je Lichaam 73

Hoofdstuk 6

12:00 uur: Het uur van Huishoudelijk Werk 81

Hoofdstuk 7

13:00 uur: Het uur van het Missen der Kinderen 101

Hoofdstuk 8

14:00 uur: Het uur van het Werkend Ouderschap 111

Hoofdstuk 9

15:45 uur: Het uur van het Opvoeden der Tieners 122

Hoofdstuk 10

16:00 uur: Het uur van de Voorouders 148

Hoofdstuk 11	
17:00 uur: Het uur van ‘Hoe zit het met mannen?’	155
Hoofdstuk 12	
18:00 uur: Het uur van Laat ons niet vergeten – Vreet je zusters niet op	175
Hoofdstuk 13	
19:00 uur: Het uur van het Ouder Worden	186
Hoofdstuk 14	
20:00 uur: Het uur der Demonen	205
Hoofdstuk 15	
21:00 uur: Het uur van de Zelfhulp	221
Hoofdstuk 16	
22:00 uur: Het uur van het Slechte Huwelijk	233
Hoofdstuk 17	
23:00 uur: Het uur van de Optelsom van alle Dingen die een Vrouw Heeft Tegen Haar Veertigste, Die Aangeven Wat Ze Wil- de Zijn, Maar – Nog – Niet Geworden Is	241
Hoofdstuk 18	
04:00 uur: Het uur van Crisis	249
Hoofdstuk 19	
05:00 uur: Het uur van de Wereld Willen Veranderen	256
Hoofdstuk 20	
06:00 uur: Het uur van het Idee van een Vrouwenbond	260
Hoofdstuk 21	
07:00 uur: Het uur van Geluk	268
De ‘als’ van een vrouw	289
Dankwoord	293

Proloog

September 2010

Ik zit in de logeerkamer, tevens mijn kantoor, en ik ben net klaar met mijn werk voor vandaag. Met een zwierig gebaar tik ik de laatste punt, steek een sigaret op en leun achterover in mijn stoel. Dit is de dag dat ik de laatste woorden van *Vrouw zijn, hoe doe je dat?* heb geschreven en ik ben kapot, maar uitgelaten. Als een zalm die zojuist mentaal heeft kuitgeschoten in de vorm van een bijzonder lijvig gebonden boekwerk.

Ik heb geprobeerd alle vrouwelijke wijsheid die je je maar kunt voorstellen in één enkel boek van 295 pagina's te vatten – het complete bestaan van een heteroseksuele, witte vrouw uit de arbeidersklasse in slechts 91.000 woorden. Ik heb de moeilijkste jaren van een vrouwenleven, van dertien tot dertig, minutieus te boek gesteld. De pijnlijke jaren waarin je jezelf vormgeeft. De rommelige, paniekerige, angstige, moedige jaren waarin je jezelf steeds weer moet uitvinden en heruitvinden, tot je uiteindelijk vrede kunt hebben met de botten waar je in leeft.

Dat zijn de *duistere* decennia, mijmer ik. Godzijdank weet een vrouw als ze eenmaal dertig is dat ze het ergste achter de rug heeft! Ze staat in haar kracht en is klaar om van het volgende tijdvak te gaan genieten. *Ik* ben klaar om van het volgende tijdvak te gaan genieten! Mijn wáre, werkelijke, geweldige leven begint – *en wel nu meteen!*

Om dat te vieren probeer ik een kringetje rook te blazen. Dat mislukt. Nou ja, genoeg tijd om te oefenen, de komende lege weken! Nu ik perfectie bereikt heb! Nu zal ik tijd hebben voor állerlei geweldige hobby's!

Achter mij klinkt enig tumult.

‘O, mijn god – sáve nou! Ik word blóédnerveus van jou. Hoe kun je nou een tekstbestand afmaken en dan niet saven? Ben je vergeten hoeveel werk je door de jaren heen bent kwijtgeraakt?’

Ik draai me om en daar, op het bed, zit wat ik zou omschrijven als een vrouw ‘op leeftijd’ in een panterjas, met een rommelig kapsel. Ze kijkt me zuchtend aan. Ik staar terug.

‘Oma?’ zeg ik na een tijdje.

Want zo te zien is het mijn oma. Maar dan met Doc Martens aan haar voeten. *Mijn* Doc Martens. Wat doet mijn overleden grootmoeder hier, gekleed als een alternatieve oudere jongere? Heeft haar geest in de hemel een zenuwinzinking? Wie ze ook mag wezen, ze lijkt bovennatuurlijk pissig door mijn reactie.

“Oma”? “Oma”? Brutaal kreng, *ik* ben het. *Fij*. Ik ben *jou*. Uit de toekomst. “Oma”? Jezus Christus, ik ben pas vierenveertig, verdomme.’

Ik kijk nog eens goed. O god, ik ben het echt. Ik – maar *een stuk grijzer*. De Toekomstige Ik kijkt me aan alsof ze verwacht dat ik ga flippen – maar die lol gun ik haar natuurlijk niet. We hebben allemaal álle delen van *Back to the Future* gezien. We weten allemaal hoe dit werkt. Ik ga het cool spelen.

‘Tuurlijk, joh,’ zeg ik schouderophalend. ‘Jij bént mij. Uit de toekomst. Gezellig. Peuk?’ Beleefd bied ik haar een sigaret aan.

‘Nee,’ zegt ze koeltjes. ‘Ik ben gestopt. Het is heel slecht voor je en het kan echt kwáád als je eenmaal de achtendertig voorbij bent. Het is een smerige gewoonte.’

‘Zelf weten.’

Ik hijs aan mijn peuk. Ze aarzelt even en grijpt het pakje dan alsnog.

‘Ik steek er af en toe nog weleens eentje op, hoor. Op feestjes. Dat telt niet.’

Ze steekt er eentje op. We ademen tegelijk uit.

‘Afijn,’ zeg ik terwijl ik naar haar kijk. Ja – ik ben het zo te zien echt. Korter haar. Zij heeft er *twee* grijze lokken in. Ze heeft ook nog steeds acne, zie ik, wat suggereert dat dat nieuwe serum dat ik vorige week gekocht heb, een dikke vette leugen is. En haar neus

– is haar neus nou groter dan de mijne? Hoe kan dat nou?

‘Die blijft je hele leven groeien,’ zeggen we geheel synchroon. En daarna, nog steeds synchroon: ‘Net als bij opa.’

We zuchten allebei.

‘Goed, ik neem aan dat je hier bent vanwege een of ander catastrofaal gebeuren in de toekomst waarvoor je me komt waarschuwen?’ zeg ik luchtig terwijl ik op ‘save’ klik voor het geval het verlies van dit tekstbestand dat catastrofale gebeuren in de toekomst is. In dat geval is dit de slechtste op *Terminator* geïnspireerde plotlijn aller tijden. Het hele ding is sowieso al geback-upt op mijn externe harddrive.

‘Nee, niet echt,’ zegt ze. ‘Ik ben hier voor de gein.’

‘Wat?’

‘Nou ja, het is allemaal nogal... héftig in 2020, en ik kan wel een zorgeloos gebbetje gebruiken, dus daarom ben ik teruggekomen om me te koesteren aan mijn... *argelozere* zelf.’ Ze strekt zich uit op het bed. Er klinkt een vreemd, krakerig geluid.

‘Dat is mijn rug,’ zegt ze, nog steeds languit. ‘Nou ja, mijn rug én mijn bekken. Je wilt niet weten wat daar allemaal mee gebeurt als je boven de veertig bent.’

‘Wat heb je met mijn rug gedaan?!’ vraag ik. ‘Die heb ik nodig!’

‘O, die rug is nog niks,’ zegt ze terwijl ze weer rechtop gaat zitten met een reeks kreunende ‘oefs’. ‘Moet je dit zien.’

Ze wijst naar haar hals. Daar hangt iets.

‘Een lel. *Onze* lel. Voel maar.’

Aarzelend geef ik met mijn vinger een tikje tegen die stalactiet van loshangend vel zoals je die ook aan kalkoenennekken ziet. Hij blijft daarna nog zeker tien seconden nawiegelen. Ik huiver. Ze mompelt afkeurend naar me.

‘Ik ben hem eerlijk gezegd best lekker gaan vinden,’ zegt ze. ‘Op zware dagen laat ik hem wiegelen. Het is een prettig soort stressspeeltje.’

Eenmaal vlak bij haar bekijk ik haar wat beter. Ja, ze heeft een lel en ze lijkt geprogrammeerd om eindeloos te klagen – maar ze ziet er nog behoorlijk fris en vrolijk uit. Hoe dat zo?

‘Botox, man,’ zegt ze, en ze leunt weer achterover. ‘Sorry, ik blijf hier even een tijdje liggen. Ik ben afgepeigerd.’

‘Bótox! Je hebt botox genomen! Maar dat doe je toch niet?! Dat is niet feministisch! Ik heb net een heel hoofdstuk geschreven over waarom dat spul tegen al mijn normen en waarden ingaat!’

Ik gebaar naar mijn laptop.

‘Juist,’ zegt ze, en ze neemt nog een trekje van haar peuk. ‘Dat is een van de redenen waarom ik voor de gein ben teruggekomen. Het is echt grappig,’ zegt ze, en ze begint te giechelen. ‘Het is echt grappig dat jij denkt dat je het allemaal voor mekaar hebt. Jij denkt...’ en nu wordt ze hysterisch, ‘...jij denkt dat je het ergste hebt gehad, hè? Je bent vierendertig, je hebt twee kleine kinderen en nu denk je – HAAAAA! – dat je álles weet!’

Intussen zit ze te hoesten en te puffen. Ik snap waarom ze heeft geprobeerd minder te gaan roken; haar longen klinken als een doedelzak.

‘Nou ja, dat geloof ik wel, ja,’ zeg ik snibbig. ‘Vergeet niet dat ik net mijn tijd als puber en twintiger achter de rug heb, van alle kanten geteisterd door kolerezooi die ik nobel bevochten en uiteindelijk overwonnen heb. Menstruatie, schaamhaar, masturbatie, ontmaagd, gevochten tegen een eetstoornis, het feminisme ontdekt, een gewelddadige relatie doorstaan, een peperdure bruiloft van de hand gewezen, xTC genomen, een ongelóóflik pijnlijke eerste bevalling meegemaakt, gevolgd door een geweldige tweede. Ik heb een abortus gehad, ben met Lady GaGa naar een seksclub geweest, heb ontdekt wat ware liefde is, seksisme het hoofd geboden, mijn standpunt over pornografie bepaald, mijn kinderen grootgebracht tot sterke, capabele mensen en ik heb eindelijk een spijkerbroek gevonden die past. De Barrel Leg van Whistles, 59 pond. Ik ben vierendertig en ik weet dat alle statistieken zeggen dat dit, *dit hier*, de mooiste periode van mijn leven gaat worden. En niet zomaar een periode. Nee. Een *tijdperk*. Ik sta op het punt het Tijdperk van Suprematie binnen te treden, want ik ben een volwassen, feministische vrouw die al haar shit op een rijtje heeft en ik ben slechts weken verwijderd

van het begin van mijn échte leven: een leven waarin ik zelfverzekerd en elegant zal zijn, zoals Gillian Anderson in alles wat ze speelt, aantrekkelijker dan ooit, met een ‘capsule wardrobe’, en waarschijnlijk ga ik op wandelvakanties waarin ik emotionele olieverfschilderijen maak van de fraaiste bergen die ik heb bedwongen.’

Ze staart me aan.

‘Ik heb alle moeilijke dingen gedaan,’ herhaal ik. ‘*Vrouw zijn, ik weet hoe je dat doet.* Nu komt de tijd dat het *leuk* wordt.’

Het blijft even stil. Dan komt ze naar me toe en omarmt me.

‘Man,’ zegt ze met een onbestaanbare tederheid. ‘Man, man, *man.*’

‘Wat nou?’ zeg ik, met mijn gezicht diep in haar boezem. Ze heeft een kasjmieren trui aan. Zó slecht kan het in de toekomst dus niet zijn! Kasjmier is luxe spul! ‘Ben ik in de toekomst soms *miljoenair?*’

‘Nee. 39 pond 99 bij Uniqlo,’ zegt ze terwijl ze mijn gezicht nog steeds tegen haar tieten geplet houdt. ‘Luister, het is geweldig dat je zo optimistisch bent. Héérlijk, die energie. Hou dat vol! Alleen... Alleen is “vrouw zijn” niet genoeg voor het volgende stuk van je leven.’

‘Wat? Hoe bedoel je?’

‘Nou, je stevent af op de middelbare leeftijd, pop. Je had vroeger alleen maar problemen met *jezelf*. Jongevrouwenproblemen. Maar als je eenmaal de middelbare leeftijd bereikt, dan weet je dat je middelbaar bent omdat je alleen nog maar... problemen met *anderen* hebt.’

‘Ik kan je niet volgen.’

‘Een middelbare vrouw is niet gewoon een vrouw meer. Je moet méér dan “een vrouw” worden.’

Ze hurkt voor me neer en pakt mijn handen in die van haar. Ze stoot nog een ‘oef’ uit.

‘Ik stretch mijn bilspieren even,’ zegt ze ter verklaring. ‘Luister, ik kan natuurlijk niet al te specifiek zijn, want straks *explodeert de tijd*, maar als dertiger, veertiger en vijftiger krijg je te maken met

echte Volwassenvrouwenzooi. Dat is de tijd dat al je vriendinnen gaan scheiden. Dat jouw carrière met die van je partner gaat botsen. Dat seks bijna onmogelijk wordt. Dat je ouders ineens oud worden en zorg nodig hebben. De tijd, God sta je bij, dat je kinderen tieners worden.'

'Maar dan wordt het toch juist *makkelijker!* Ik sta nu al te popelen! Dan kunnen ze zelf hun ontbijt maken! Dan ben ik *vrij!*'

'Had jij niet net tig duizend woorden geschreven over hoe gruwelijk jouw tienertijd was?'

Ik knik.

'Verplaats je even in je ouders.'

Mijn hart staat heel even stil. O ja.

'Man, vergeet de AA, jij bent straks ineens die noodhulpdienst,' vervolgt ze. 'Straks wordt je leven een callcenter voor mensen die op ontplóffen staan.'

Ze speelt even de telefoniste van de alarmcentrale: 'Hallo? Beller nummer 1? Je bent mijn moeder, je woont 325 kilometer ver weg en je bent van de trap gevallen? O mijn god, wat akelig nou! Momentje, ik zet je even in de wacht; er komt een ander telefoontje binnen. Beller nummer 2, wat kan ik voor je doen? Je bent mijn beste vriendin en je hebt net je man met de babysitter zien vazen bij de koffierette? Pak een taxi en kom onmiddellijk hierheen. Ik neem intussen Beller nummer 3 even aan. Beller nummer 3... RUSTIG AAN! Je bent mijn tienerdochter, je beseft net dat je niet beeldschoon bent en nu is je leven zinloos? O, mijn god.'

Ze legt de imaginaire telefoon weer neer.

'En je man, hè...'

Mijn hart maakt een sprongetje.

'IS DAT IN DE TOEKOMST MARK RUFFALO? O MIJN GOD, IK WIST HET WEL!!!'

Ze steekt haar hand omhoog om mijn stijgende hoop de kop in te drukken: 'Nee. Nee, het is nog steeds dezelfde.'

We kijken elkaar aan.

'O. Nou ja, dat is wel goed. Denk ik.'

'Ken je dat, als je iemand van een of andere klantenservice zo-

ver probeert te krijgen dat bijv. je televisie gerepareerd wordt en dat ze je blijven afschepen met een of andere oetlul genaamd Simon of Dev die het allemaal alleen maar erger maakt? En dat je man dan altijd zegt...'

'Dan zegt hij altijd: "Je moet blijven vragen om doorgeschaakeld te worden, net zolang tot ze je doorverbinden met Janet, een Schotse vrouw van middelbare leeftijd, omdat zij áltijd degene is die dan zegt: Ach, wat naar nou. Ik heb dit binnen twee minuutjes geregeld." En dat ze dat dan ook doet!'

'Ja, *De Janet-theorie.*'

'*De Janet-theorie.*'

'Precies. Nou...'

Ze wijst naar mij.

'Jij bent nu Janet. Je bent de Janet in ieders leven. Als er iets geregeld moet worden, ben jij degene die dat zal moeten doen. Geen ruige stapavonden meer, of reizen vol zelfontdekking. Er wordt straks van jou verwacht dat jij de hele samenleving bij elkaar houdt. Onbezoldigd. Dat is het bestaan van een vrouw van middelbare leeftijd.'

We vallen stil. Er is een hoop te verwerken.

'Dus geen wandelvakanties in de hooglanden of olieverfschilderijen?' vraag ik bedrukt.

'Nee.'

Ik moet toegeven dat dit nogal een domper is. Ik ben mijn toekomstige zelf tegengekomen en het is kapitein Spelbreker. Als vanzelf begin ik mijn nek te masseren om de stress te verminderen. Ach ja, ik voel waar die lel gaat ontstaan. Het vel begint al mee te geven. Ik merk nu al dat ik er in de komende jaren veel troost uit zal putten.

'Maar goed,' zei ik wat opgewekter. 'Aan de positieve kant ga je me nu ongetwijfeld een of ander magisch amulet geven, of een essentiële toverspreuk, iets wat jou door die zware tijden heen geholpen heeft.'

Voor het eerst kijkt mijn Toekomstige Ik me schichtig aan.

'Eh, nee.'

‘Maar hoe ben jí dan door die zware tijden heen gekomen?’

Mijn Toekomstige Ik kijkt nog schichtiger. Ik voel de eerste tekenen van paniek opkomen.

‘Wacht even, je bént toch door die rottijd heen gekomen, hè? Je bent bij me teruggekomen omdat je queeste geslaagd is en nu is alles toch weer goed?’

Mijn Toekomstige Ik staat op.

‘Zo, ik moet maar weer es gaan, dat tijdmachineportaal dinget loopt bijna af. Eén ding moet je onthouden, Caitlin: *volg je hart!*’

En weg is ze. Nu ben ik dus rázend. Ze weet heel goed dat ík weet dat ‘Volg je hart’ nóóit de oplossing is. Je hart is achterlijk. Dat wil gewoon op de bank *Say Yes to the Dress* zitten kijken. De echte oplossing is altijd: ‘Bedenk een fokking geniaal plan en hou daaraan vast tot voorbij elke normale uitputtingsgrens, totdat je uiteindelijk zegeviert.’

Waarom líégt mijn Toekomstige Ik tegen mij? Waar moet ik me op voorbereiden? *Ik heb zoveel vragen!*

Er klinkt weer tumult en daar is mijn Toekomstige Ik weer.

‘O, goddank!’ zeg ik. ‘Daar ben je weer! Ik wist dat ik me niet in de steek zou laten! Snel! Vertel me dingen! In welke aandelen moet ik investeren? Moet ik nekoefeningen doen? Heb je ooit zelfs maar geprobéérd om met Mark Ruffalo te trouwen? ZEG WAAR IK ME OP MOET VOORBEREIDEN!!!!!’

Mijn Toekomstige Ik kijkt me verslagen aan.

‘Ik kwam alleen deze even halen,’ zei ze terwijl ze mijn peuken oppakt. ‘En... en...’

Ik staar haar aan. Eén wijsheid dan. Eentje maar.

‘En... drink nu nog zoveel je op kunt, want als je eenmaal veertig bent, kun je niet meer drinken. Dan kappen al je enzymen ermee en ga je kapot aan de kater.’

‘IK KAN STRAKS NIET EENS MEER DRINKEN?????’

‘Doei. En sterkte. Ik hou van je. Je bent een fijne meid.’

Ze geeft me een boks en verdwijnt.

“Meer dan een vrouw”?’ zeg ik mismoedig. ‘Ik moet “meer dan een vrouw” worden? Wat dan, twéé vrouwen?’

